

Проблема забезпечення надійності актуальна для організаційних систем управління. Враховуючи особливості організаційної системи управління трудовим потенціалом промислового підприємства, до неї не можуть бути застосовані деякі положення теорії надійності технічних систем. Тому проблема надійності організаційних систем потребує самостійної розробки та вирішення у двох напрямках: дослідження впливу на надійність системи її організації (склад, кількість, взаємозв'язки і надійність елементів системи); дослідження впливу на надійність систем ієрархічної структури управління.

Надійність функціонування системи управління на певному рівні управління, що визначається ймовірністю реалізації рішень, які розробляються, залежить від діяльності підлеглих систем (підсистем, складових), що реалізують ці рішення. Певний рівень надійності функціонування системи управління трудовим потенціалом підприємства повинен забезпечуватися необхідною кількістю ресурсів, що використовуються для функціонування системи. Необхідна кількість ресурсів, як правило, перевищує нормативну потребу в них, хоча сьогодні практично відсутня нормативна база для нормування процесів управління взагалі і трудовим потенціалом зокрема.

Таким чином, необхідну надійність системи управління трудовим потенціалом підприємства на всіх рівнях управління можна розрахувати з урахуванням ієрархічної структури управління, прийнявши високу надійність системи на рівні, близькому до 100%. У практиці управління необхідні ресурси, як правило, перевищують нормативну потребу в них на величину резервів, що потрібно враховувати в процесі формування та функціонування системи управління трудовим потенціалом промислового підприємства. Резервні ресурси в системі управління використовуються за принципом постійного спільного використання з нормативними. Ймовірний характер процесу управління трудовим потенціалом підприємства потребує виявлення та врахування впливу випадкових факторів на цей процес, тому забезпечення надійності систем управління дозволить забезпечити досягнення певних цілей найкращим шляхом: з максимальним результатом за мінімальних витрат, оскільки надійність системи управління – це її здатність виконувати свої функції в певній кількості і за певної якості. Перспективи подальших розробок за досліджуваням напрямком пов'язані з розробкою методики оцінювання надійності функціонування системи управління трудовим потенціалом підприємства.

Література: 1. Бусленко В. Н. Автоматизация имитационного моделирования сложных систем. – М.: Наука, 1977. – 224 с. 2. Делков В. К. Модели прогнозирования индивидуальных показателей надежности. – М.: Высшая школа, 2003. – 188 с. 3. Лондарев Ю. В. Использование метода имитационного моделирования для информационного синтеза системы управления машиностроительным предприятием: Автореф. дис. ... канд. экон. наук. – М.: Московский ордена Трудового красного знамени институт управления имени Серго Орджоникидзе, 1988. – 20 с. 4. Мальцева П. М. Методы и модели формирования функциональной структуры управления предприятием: Автореф. дис. ... канд. экон. наук. – Свердловск.: Свердловский институт народного хозяйства, 1987. – 20 с. 5. Надежность в машиностроении: Справочник / Под ред. В. В. Шашкина, Г. П. Карзова. – СПб.: Политехника, 1992. – 720 с. 6. Бодров В. А. Психология и надежность: человек в системах управления техникой: Монография / В. А. Бодров, В. Я. Орлов. – М.: РАН, Институт психологии, 1998. – 288 с. 7. Панкратов А. С. Трудовой потенциал в системе управления производством: Монография. – М.: Изд. МГУ, 1983. – 216 с. 8. Пономаренко В. С. Управление трудовым потенциалом: Монография / В. С. Пономаренко, В. М. Гриньова, М. М. Салун, М. М. Новикова, А. Г. Гольдфарб, И. А. Грузина, О. М. Красносова, С. М. Самойленко, С. И. Струк. – Харьков: Вид. ХНЕУ, 2006. – 348 с.

Стаття надійшла до редакції
16.04.2008 р.

УДК 336.226.211(477)

Іванов Ю. Б.
Дудар Ю. В.

ДОСВІД РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В ОПОДАТКУВАННІ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА МАЙНО В УКРАЇНІ

The urgency of clause is that the necessity of adaptation of the Ukrainian tax laws to requirements of the European Union according to the declared political and economic integration of Ukraine in EU. The purpose of the article is illumination of the operating mechanism of functioning of the tax to property of the organizations in the Russian Federation, its positive and negative moments; consideration of projects of Laws of Ukraine, devoted to the taxation of property of the enterprises. Scientific novelty is the development of a variant of functioning of the tax in view of experience of the Russian Federation and projects of Laws of Ukraine which answer economic development of our country and are directed on its further development.

Сучасний етап ринкових перетворень в Україні вимагає глибокого аналізу тенденцій розвитку світового оподаткування, врахування сильних сторін і особливостей систем оподаткування в іноземних країнах. Одним із важливих питань, що має вагоме значення для економічного розвитку України, адаптації національного законодавства до Європейських стандартів, є введення податку на нерухомість.

Проблематикою впровадження податку на майно підприємств в Україні займалися С. Бичков [1], Н. Калінюк [2], Ю. Карасьова [3], О. Кириленко [4], С. Кмиря [5], П. Мельник [5], В. Пустовойтенко [5], Г. Рибнікова [3], В. Стретович [1], В. Ющенко [6] та ін.

Законом України "Про систему оподаткування" [7] у переліку загальнодержавних податків передбачався податок на нерухомість, проте його впровадження з року в рік відкладалося. У "Концепції реформування податкової системи України" [8] одним із напрямів є впровадження податку на нерухомість у 2008 – 2010 рр. Президентом України В. Ющенко було схвалено проект Закону України "Про податок на нерухоме майно (нерухомість)" [3], який планувалося впровадити з 01.01.2006 р., але згодом цей проект було відхилено. У січні 2007 р. розглядався проект Закону України №3017 "Про податок на майно юридичних осіб" [1], запропонований С. Бичковим та В. Стретовичем, який також було відхилено. На сьогоднішній день питання про впровадження цього податку залишається відкритим.

При формуванні принципів оподаткування майна слід чітко визначити напрямки, що допоможуть реалізувати регулюючу функцію податку на нерухомість [4]:

- 1) включення до сектору майна запасів дозволить стимулювати таку організацію виробництва, при якій мінімізуються понаднормативні запаси, але створюються такі, що забезпечують безперерйне функціонування виробництва;
- 2) необхідно будувати таку систему пільг, щоб була досягнута промислова політика, яка забезпечує стимулювання обраної сфери діяльності;
- 3) уникнення подвійного оподаткування;
- 4) незавершене будівництво слід включити в базу податку й тим самим стимулювати його мінімізацію;
- 5) необхідно уникнути погіршення економічного становища виробництва з високою фондоемістністю в тих галузях, де воно об'єктивно обумовлено високим органічним складом капіталу.

Переваги податку на нерухомість [3]:

1) мінімізує ухилення від податків, оскільки приховати об'єкт оподаткування є неможливим;

2) характеризується стабільністю надходжень;

3) заохочує до ефективнішого використання майна.

До негативних рис податку на власність належить те, що його впровадження знайде жорсткий опір серед суб'єктів господарювання; податок на власність складніший в адмініструванні, оскільки в Україні слабо розвинений ринок нерухомості, немає необхідної кількості кваліфікованих кадрів та досвіду, відповідної бази даних.

Прагнення наблизити норми національного законодавства до законодавства економічно розвинених країн є нормальним процесом, однак для досягнення цієї мети необхідно досягти відповідного рівня економічного розвитку. І тільки після цього оптимізація податкової системи буде доцільною. Враховуючи це, особливу увагу потрібно приділити досвіду в оподаткуванні у Російській Федерації, оскільки економіки наших країн протягом сторіч розвивалися разом та податкові реформи в Україні часто здійснюються у фарватері податкових реформ Росії.

Надходження з податку на майно організацій в середньому по Російській Федерації складають 8%, у економічно розвинених регіонах – 11% у загальних податкових надходженнях (табл. 1).

Таблиця 1

**Надходження від податку на майно організацій
у консолідований бюджет Російської Федерації
та бюджети її суб'єктів**

	2005			2006		
	Надходження усього (млн руб.)	Податок на майно організацій	% у складі загальних доходів	Надходження усього (млн руб.)	Податок на майно організацій	% у складі загальних доходів
Російська Федерація (млрд руб.)	2 999,9	253,1	8	3797,3	310,9	8
Белгородська обл.	24 730,7	2 739,1	11	29 485,0	3 878,4	13
Волгоградська обл.	26 376,8	3 623,2	14	39 882,9	4 028,1	10
Воронежська обл.	25 090,4	2 624,2	10	30 439,5	8 065,0	26
Свердловська обл.	67 585,0	7 612,9	11	97 862,3	10 192,2	10
Ростовська обл.	47 087,7	4 790,0	10	59 596,1	5 582,5	9

Проаналізувавши податкові надходження від податку на майно організацій, можна зробити висновок, що цей податок формує значну частку доходів бюджету держави. В умовах дефіцитного бюджету України при впровадженні податку на майно підприємств при інших рівних умовах можна прогнозувати збільшення надходжень.

Структура податку на майно організацій у Російській Федерації подана в табл. 2.

Розглянемо особливості елементів податку на майно організацій у Російській Федерації.

Платниками податку є організації незалежно від форми власності й відомчої підпорядкованості (виключення становлять організації, що застосовують спеціальні податкові режими) [9]. З 01.01.2004 р. з-під визначення об'єкта оподаткування були виведені нематеріальні активи, товарно-матеріальні запаси й витрати, що перебувають на балансі організації, які раніше класифікувалися як майно [10]. Не підпадає під визначення об'єкта тільки те майно, що знаходиться у власності держави, тобто об'єкт оподаткування визначається правом власності.

Ця норма захищає державні підприємства відносно інших конкурентних підприємств, але не зацікавлює більш ефективно використовувати державне майно, що не співпадає з цілями введення цього податку у Російській Федерації.

Таблиця 2

Структура податку на майно організацій у Російській Федерації

Платники податку	Російські й іноземні організації, що здійснюють діяльність у Російській Федерації через постійні представництва й території, що мають у власності нерухоме майно у Російській Федерації, на континентальному шельфі Російської Федерації й у винятковій економічній зоні Російської Федерації
Об'єкт оподаткування	Майно, що вважається основними засобами згідно зі стандартами бухгалтерського обліку
Майно, що не є об'єктом оподаткування	Державне майно
Пільги	Для майна об'єктів соціальної інфраструктури та для майна об'єктів стратегічно важливих галузей народного господарства (враховуючи науково-дослідницькі центри)
База оподаткування	Середньорічна вартість майна
Ставка	До 2,2%

У цілому, оскільки державні підприємства найчастіше є або соціально необхідними, або обслуговують стратегічно важливі галузі економіки, це положення характеризується як необхідне.

Поряд з майном, що не є об'єктом оподаткування, існують пільги з податку з майна організацій. Згідно з Податковим кодексом Російської Федерації [9] ці пільги можна поділити на 2 групи (рисунк).

Рис. Визначення пільг з податку на майно організацій у Російській Федерації

Слід зауважити, що пільга не розповсюджується на підприємства інвалідів, що займаються виготовленням та реалізацією підкацизних товарів.

Базою з податку на нерухомість у Російській Федерації є середньорічна вартість майна, що підлягає оподаткуванню. У розрахунок береться його залишкова вартість, визначена за правилами бухгалтерського обліку. Якщо за правилами, прийнятими у бухгалтерському обліку, за основними засобами нарахування амортизації не передбачено, їхня вартість для цілей оподаткування буде визначатися за вирахуванням зносу.

Податкова база визначається окремо відносно майна, що знаходиться за місцем розташування [11]:

1) організації (місце її державної реєстрації);

2) кожного відокремленого підрозділу організації, що має окремий баланс;

3) кожного об'єкта нерухомого майна, що перебуває поза місцем знаходження організації або відособленого підрозділу, що має окремий баланс.

Необхідність цього пояснюється тим, що відповідно до Кодексу податок повинен сплачуватися за місцем перебування майна. Виключення становить рухоме майно – воно включається в податкову базу за місцем перебування організації або відокремленого підрозділу, що має окремий баланс (якщо це майно перебуває на балансі даного підрозділу).

Отже, за місцем знаходження відокремленого підрозділу, що не має окремого балансу, у податкову базу включається тільки вартість основних коштів, які відносяться до нерухомості. Інші основні засоби, що перебувають у такому відособленому підрозділі, включаються в податкову базу за місцем перебування організації або відособленого підрозділу, що має відособлений баланс (якщо це майно враховується на балансі даного підрозділу) [12].

Для об'єктів нерухомого майна, які перебувають на території різних суб'єктів Російської Федерації (наприклад, залізниця), встановлено особливий порядок визначення податкової бази. За ними податкова база визначається окремо і приймається при обчисленні податку в суб'єкті РФ у частині пропорційно частці балансової вартості об'єкта нерухомого майна на території даного суб'єкта РФ. Крім того, податкову базу потрібно визначати окремо по майну, за яким регіональні влади встановили диференційні податкові ставки [13].

При визначенні податкової бази в рамках договору простого товариства (аналог української спільної діяльності) кожний учасник договору повинен сплачувати податок за ті основні засоби, які він вніс у спільну діяльність. Вартість основних засобів, які були придбані (створені) у процесі спільної діяльності, поділяється між учасниками простого товариства пропорційно вартості їх внеску в спільну справу.

При розрахунку середньорічної вартості майна для організації (або їх відособлених підрозділів), створених або ліквідованих протягом податкового (звітного) періоду, враховується загальна кількість місяців у календарному році, а також у відповідному звітному періоді (тобто кварталі, півріччі й 9 місяцях календарного року). Фактична кількість місяців, що припадає на період діяльності організації або її відокремленого підрозділу, який має окремий баланс, ніякої ролі при цьому не відіграє. При визначенні величини авансового платежу за підсумками кожного кварталу авансові платежі, обчислені за попередній звітний період, не враховуються. Тільки за підсумками податкового періоду (календарного року) сума податку, що підлягає сплаті в бюджет, визначається як різниця між сумою податку, обчисленою за підсумками податкового періоду, і сумами авансових платежів по податку, обчисленими протягом податкового періоду [14].

Податковим періодом є календарний рік. Звітними періодами визначено перший квартал, півріччя й 9 місяців календарного року.

Ставки податку не можуть перевищувати 2,2% [5] та окремо впроваджуються законами регіональних суб'єктів Російської Федерації. Допускається встановлення диференційованих податкових ставок залежно від категорій платників податків і (або) майна, визнаного об'єктом оподаткування. Принцип визначення ставок диференційовано у Російській Федерації відповідає економічній доцільності, оскільки органи місцевого самоврядування можуть самостійно встановлювати ставки, виходячи з рівня економічного розвитку регіону.

Розрахунок середньорічної вартості майна платника податків на кожний звітний період представлений такими формулами [12]:

$$C1_{кв} = ((H1):2 + (H2):2):4, \quad (1)$$

$$Cпів = ((H1):2 + H2 + (H3):2):4, \quad (2)$$

$$C9м = ((H1):2 + H2 + H3 + (H4):2):4, \quad (3)$$

$$C_{ср} = ((H1):2 + H2 + H3 + H4 + (H5):2):4, \quad (4)$$

де $C1_{кв}$, $Cпів$, $C9м$, $C_{ср}$ – середньорічна вартість майна підприємства, що припадає на 1, 2, 3 та 4 звітні квартали;

$H1$, $H5$ – податкова база по податку на майно на перший день податкового року та на перший день наступного податкового періоду (року);

$H2$, $H3$, $H4$ – податкова база по податку на майно на перший день наступного за звітним кварталом.

Сума податку обчислюється за підсумками податкового періоду як добуток відповідної податкової ставки й податкової бази за податковий період (формула 5).

$$\Sigma п = C_{ср} \times CП, \quad (5)$$

де $\Sigma п$ – сума податку;

$C_{ср}$ – податкова база (середньорічна вартість майна);

$CП$ – ставка податку.

Сума податку, що підлягає сплаті в бюджет за підсумками податкового періоду, визначається як різниця між сумою податку, обчисленою відповідно до Податкового кодексу [9], і сумами авансових платежів по податку, обчислених протягом податкового періоду. Сума податку, що підлягає сплаті в бюджет, обчислюється окремо відносно майна, що підлягає оподаткуванню по місцезнаходженню організації (місцю постановки на облік у податкових органах постійного представництва іноземної організації); відносно майна кожного відособленого підрозділу організації, що має окремий баланс; відносно кожного об'єкта нерухомого майна, що перебуває поза місцезнаходженням організації, відособленого підрозділу організації, що має окремий баланс, або постійного представництва іноземної організації, а також відносно майна, оподаткованого за різними податковими ставками. Сума авансового платежу по податку як для майна російських, так і іноземних підприємств обчислюється за підсумками кожного звітного періоду в розмірі однієї четвертої добутку відповідної податкової ставки й середньої вартості майна, розрахованої за звітний період [14].

Проблеми впровадження податку на нерухомість в Україні полягають, насамперед, у технічній складності визначення бази оподаткування й розробці процедури сплати. Політична ціна податку на нерухомість – висока, адже встановлення додаткового податкового тягаря непопулярне й здатне негативно позначитися на рейтингу довіри населення до політиків.

Насамперед, упровадження податку на майно підприємств в Україні переслідує такі цілі:

1) забезпечити місцеві бюджети стабільними джерелами для фінансування бюджетних витрат;

2) створити більш справедливі умови оподаткування юридичних осіб;

3) стимулювати ефективне використання майна підприємств.

У світовому досвіді визначення бази оподаткування провадиться або за даними бухгалтерського обліку (Російська Федерація), або за оціночним методом. Так, існують 2 загальні методи оцінки майна, що для цілей оподаткування застосовуються у зарубіжних країнах [2]:

1) оцінка за площею володіння. Передбачає суму стягнення, обчислену на квадратний метр земельної ділянки, на квадратний метр площі будівлі, або одразу обидва способи. Такий метод оцінки використовується в країнах з перехідною економікою, де через відсутність розвинених ринків нерухомості важко визначити ринкову вартість;

2) оцінка майна за вартістю. При цьому методі можуть братися ринкова вартість, вартість оренди та оцінка вартості самим власником. Для оцінки ринкової вартості застосовуються наступні методи: порівняння продаж, залишкової вартості та оцінки за прибутковістю.

В Україні протягом років різними законопроектами пропонувалось упровадження податку на майно підприємств на різних умовах. Порівняння розміру ставок прибутку на майно підприємств у різних проектах Законів України подано в табл. 3 [5].

Таблиця 3

Порівняння ставок прибутку на майно підприємств у різних проектах Закону України "Про оподаткування майна підприємств"

№ проекту	Розробник	Форма податку	Ставка податку	Особливості
1	2	3	4	5
1054-1 від 22.05.1998	С. Кмиря (Комуналістична партія України)	Споруди та будівлі, що перейшли у власність після 01.01.1998 р.	1) 1-25 кв. м — 3 грн за 1 кв. м; 2) 26-50 кв. м — 5 грн; 3) 51-75 кв. м — 10 грн.; 4) 76-100 кв. м — 15 грн; 5) 101-125 кв. м — 25 грн; 6) 126-150 кв. м — 50 грн; 7) 150 кв. м та вище — 100 грн.	Передбачено право податкової інспекції приходити на земельну ділянку чи споруду для визначення вартості
1054-2 від 26.03.1998	В. Пусто-войтенко (Кабінет Міністрів)	Споруди та будівлі, що перебувають у власності юридичних осіб	Установлюється Законом про державний бюджет на податковий рік у розмірі 1 – 3% бази оподаткування	База оподаткування визначається шляхом множення одиниці її виміру на середню її вартість, визначену на 1 січня звітного податкового року

Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5
1054-3 від 09.12.1999	П. Мельник (Партія Регіонів)	Земельні ділянки, будівлі та споруди, що знаходяться у власності юридичних осіб	Ставка для споруд визначається Законом про державний бюджет на податковий рік у розмірі 1 – 2% бази оподаткування; для земельних ділянок – у відсотках від грошової оцінки (або від площі, якщо оцінка не установлена)	База оподаткування – сукупна балансова вартість споруд, що знаходяться у власності юридичних осіб
3359-1 від 26.09.2005	В. Ющенко (Наша Україна)	Земельні ділянки, будівлі та споруди	1% бази оподаткування	База оподаткування розраховується окремо за кожним об'єктом шляхом множення одиниці її виміру на середню її вартість, визначену на 1 січня звітного податкового року. Перегляд розміру середньої вартості одиниці виміру площі будівлі здійснюється не рідше одного разу на 5 років, але не частіше одного разу на 3 роки
3017 від 16.01.2007	С. Бичков, В. Стретович (Наша Україна)	Об'єкти основних засобів та невидобутих засобів	1,5% від середньорічної балансової вартості майна	Пропонується встановити так званий альтернативний податок: зменшувати податок на прибуток на суму, що складає 70% від податку на майно підприємств

Хоча різними політичними силами і була запропонована значна кількість законопроектів стосовно оподаткування майна підприємств, проте на сучасному етапі це питання залишається відкритим.

При впровадженні податку на майно підприємств необхідно визначити такі елементи, як: платники податку, об'єкт оподаткування, податкова база, податковий період, податкова ставка, податкові пільги та методи оцінки майна [11].

Проаналізувавши досвід Російської Федерації, можна помітити ряд позитивних моментів, що можуть бути взяті на увагу при впровадженні податку на майно підприємств в Україні. Насамперед, такими моментами є встановлення цього податку місцевим та визначення бази оподаткування за даними бухгалтерського обліку, оскільки система оцінювання нерухомості в Україні за вартістю не набула відповідного рівня. Негативним моментом, на думку авторів, є визначення звітного податкового періоду кварталу. З одного боку, сплата податку щокварталу поповнює доходи бюджетів у більш короткі строки порівняно зі сплатою податку раз на рік, але така процедура ускладнює процес адміністрування податку на нерухомість

(особливо механізм перерахунку податку наприкінці податкового року) та призводить до збільшення затрат як з боку підприємства, так і з боку держави.

Податок на майно підприємств рекомендовано впровадити місцевим податком та суми від його надходжень у розмірі 100% зараховувати у місцеві бюджети. Граничну ставку податку необхідно встановлювати на державному рівні: пропонується у розмірі 2 – 3% для українських підприємств та відповідно 4 – 5% для іноземних. Така диференціація ставок, на думку авторів, буде захищати національного товаровиробника шляхом установлення меншого податкового тягара на нього.

Ставки необхідно диференціювати за наступними критеріями:

1) залежно від національної належності підприємства. Для підтримки національних підприємств та їх захисту від конкуренції з боку іноземних підприємств пропонується для останніх встановити ставку у подвійному розмірі від базової ставки податку в даному регіоні. Це встановить пільговий режим оподаткування для національних організацій та надає можливість частину прибутку реінвестувати у виробництво. Також завдяки підвищенню ставки для іноземних підприємств у місцеві бюджети будуть зростати податкові надходження;

2) залежно від місцезнаходження підприємства. Для згладжування економічної нерівності між містом та областю, яка у більшості випадків є відсталою порівняно з містом, пропонується встановлення пільгового податкового режиму для області. Розмір ставки для неї повинен складати 50 – 80% від ставки податку відповідного обласного центру. Через те що ставка податку встановлюватиметься регіональними органами влади, то в економічно відсталіших регіонах країни ставка податку справедливо повинна знаходитися на нижчому рівні. Диференціація розміру ставки податку залежно від регіону буде впливати на перерозподіл капіталу. Так, нові підприємства з метою законної мінімізації податкових зобов'язань можуть будувати виробництво в економічно нерозвинених регіонах країни, за межами міста. Цей шлях допоможе вирішити такі важливі питання, як зменшення безробіття у області, зменшення екологічного навантаження на міста та вирівнювання економічного стану;

3) залежно від характеру діяльності. Має на меті стимулювання пріоритетних напрямів діяльності в Україні. Так, диференціювавши ставки податку на майно підприємств залежно від виду діяльності, можна скласти більш вигідні умови для таких стратегічно важливих галузей народного господарства, як важке машинобудівництво, наукоємні галузі та ін. Цим шляхом буде досягнуто розвиток окремих галузей народного господарства завдяки залишку більшої частини чистого прибутку для подальшого інвестування коштів у виробництво.

Якщо майно підприємства знаходиться в різних регіонах України, податок сплачується окремо до бюджету кожного регіону згідно зі встановленими ставками в розмірі фактичного місцезнаходження майна.

Безсумнівно, що впровадження цього податку викличе негативне ставлення до нього як до зайвого податкового тягара, але економічний ефект від податку на майно буде вищим – будуть досягнуті цілі впровадження: бюджети регіонів забезпечаться стабільними джерелами для фінансування бюджетних витрат; створяться стимули звільнення від зайвого, не приймаючого участі у господарській діяльності майна для підприємств і організацій; буде значною мірою стимулюватися ефективне використання майна підприємств. Податок на нерухомість буде потрібний як альтернатива деяким іншим податкам, наприклад, у випадку зменшення надходжень від податку на прибуток через зниження його ставки.

Введення податку на нерухомість доцільно також розглядати в контексті інтеграції України в Євросоюз. Для реалізації задекларованої економічної та політичної інтеграції нашої країни в ЄС повинна бути створена податкова та правова система, сумісна із західноєвропейською, яка б функціонувала з нею в єдиній системі [3].

Подальші дослідження та рекомендації стосовно впровадження податку на майно підприємств в Україні доцільно

розглядати, насамперед, з визначення методу оцінки нерухомості, і лише потім визначати такі елементи податку, як ставка, платники податку, об'єкт оподаткування та податковий період.

Література: 1. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.1991 // Основи податкового законодавства. Зб. основних законодавчих актів / Укл. Ю. Б. Іванов, Л. М. Карпов. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Харків: ВД "ІНЖЕК", 2005. – 312 с. 2. Постанова Кабінету Міністрів України "Концепція реформування податкової системи України" №56-р від 19.02.2007 // <http://www.minfin.gov.ua>. 3. Проект Закону України "Про податок на нерухоме майно (нерухомість)" від 26.09.2005 р. // <http://www.rada.gov.ua>. 4. Бичков С. Новини. Пропозиції щодо введення податку на майно підприємств / С. Бичков, В. Стретович // <http://www.bychkov.net/press/news/?id=133>. 5. Налоговый кодекс Российской Федерации. Ч. 1, 2. – М.: Омега-Л, 2006. – 682 с. 6. Корнюк О. Налогообложение недвижимости: новые подходы // Бухгалтерия. – 2006. – №7. – С. 57 – 58. 7. Пансков В. Г. Налоги и налогообложение в РФ. – М.: Изд. "МЦФЭР", 2002. – 424 с. 8. Кислов А. П. Налог на имущество организаций // Документы и комментарии для бухгалтера и юриста. – 2003. – №22. – С. 32 – 36. 9. Лыкова Л. Н. Налоги и налогообложение в России – М.: БЕК, 2002. – 384 с. 10. Сорокин А. В. Налог на имущество предприятий: основные направления его совершенствования, а также отдельные вопросы исчисления в 2002 году // Налоговый вестник. – 2002. – №7. – С. 25 – 34. 11. Рибнікова Г. І. Роль та функції податку на нерухомість в Україні / Г. І. Рибнікова, Ю. М. Карасьова // Наукові праці Донецького НТУ. – 2002. – №53. – С. 120 – 125. 12. Калінюк Н. Податок на нерухомість – джерело бюджетних доходів // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. – 2003. – №1. – С. 141 – 150. 13. Сиренко Н. Налог на недвижимость не за горами. В каком виде его ожидать // <http://www.times.liga.net>. 14. Кириленко О. Проблеми оподаткування власності // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2001. – №12. – С. 69 – 73.

Стаття надійшла до редакції
01.04.2008 р.

УДК 658.030.1

Гриньова М. А.

КІЛЬКІСНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА РЕЗУЛЬТАТИ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

In the article the urgent issues of innovation potentials estimation and using are investigated. The conception of enterprises potentials' connection, which means estimate of enterprise activity according to its elements, is considered.

Одним із важливих шляхів підйому економіки нашої країни є розвиток інноваційної діяльності.

Об'єктивна необхідність інноваційного розвитку економіки України була обґрунтована М. Туган-Барановським, який вважав, що зростання благополуччя населення не можливе без інноваційної спрямованості економічних реформ, які здійснюються [1]. Проблемам дослідження інноваційного